MART-NİSAN
1975
YIL: 2 SAYI: 12-13
HER AYIN BAŞINDA ÇIKAR

AYDINLIĞA DOĞRU

tmmob elektrik mühendisleri odası
istanbul şubesi yayın organıdır

"ENERJİ AJANSINA GİRMEDEN İYİCE DÜŞÜNMEK GEREKLİDİR"

EMO Genel Kurulu Şubat ayında Ankara'da DSİ konferans salonunda toplanmıştır. Başta enerji sorunu olmak üzere elektrik mühendisliğini yakından ilgilendiren sorunların tartışıldığı, yapıcı önerilerin getirildiği genel kurulumuzda ülkemizin genel ekonomik ve politik durumu ve çalışanların demokratik hakları konusunda da görüşler açıklanmıştır.

Genel Kurulumuza Cumhurbaşkanı adına Genel Sekreteri Fuat Bayramoğlu, BMM Başkanı Kemal Güven, Başbakan Sadi Irmak, CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan başarı mesajları göndermişler ve Enerji Bakanı Erhan Işıl ile birçok parlamenter de genel kurulumuzda hazır bulunmuşlardır.

Genel Kurulumuzu izleyen üyelerden bir grup

Işıl, yaptığı konuşmada, Türkiye'nin elektrik enerjisi sorununa ilişkin önemli açıklamalarda bulunmuştur.

Enerji Ajansı konusundagörüşlerini: "Enerji Ajansı için öne sürülen gerekçeler ülkemiz için geçerli değildir. Türkiye'nin Enerji Ajansına katılması çok düşünülmesi, tartışılması gereken bir ciddiyettedir. Bir oldu bittiyi kabul etmek bilimsel düşünüşün kuşkuculuğuna aykırıdır. Üstelik, eldeki bilgiler, petrol fiyatlarının düşeceğini ortaya koymaktadır. "cümleleriyle açıklayan Enerji Bakanı, "Kendi insan gücümüze ve kaynaklarımıza dayalı enerji politikasını" slogan olarak savunmanın ötesinde gerçekleştirmenin gereği üzerinde durmuştur. Erhan Işıl, 1978-80 yıllarında 3-4 saatlik enerji kısıtlamalarına gidilebileceğini açıklamış, Türkiye'deki elektrik tarifelerinin enerji kullanımını teşvik ettiğini ve reforma muhtaç olduğunu da savunmuş

Sonu: 12'de

GENEL KURULUMUZUN AÇIKLAMASI

enerji bunalımı emperyalizmin ürünüdür

E.M.O. 21. Genel Kurulu, ülke ve meslek sorunlarına ilişkin bir karar tasarısını elektrik mühendislerinin görüşü olarak benimsemiş ve kamuoyuna açıklanmasını kararlaştırmıştır. Bildirinin özetini sunuyoruz:

ENERJİ BUNALIMI:

Emperyalizmin yeraltı kaynaklarımızdan, insan gücümüze kadar uzanan sömürüsü, bugünkü enerji bunalımının başlıca nedenidir. Enerji üretiminde en büyük paya sahip olması gereken hidroelektrik ve linyit kaynaklarından gerekli ölçüde yararlanılmamış, bilimsel yöntemlerden uzak uygulamalarla özel sektörün elinde ziyan edilen linyit yataklarının devletleştirilmesine sırt çevrilmiştir.

ENERJİ AJANSI:

Türkiye, emperyalist devletlerin ekonomik çıkarlarını korumak ve özellikle Ortadoğu'nun petrol üreten ülkelerini baskı altına almak amacıyla kurdukları bu örgütün dışında kalmalıdır.

Sonu: 12'de

başyazı

AYDINLIĞA DOĞRU HAKKINDA

Aydınlığa Doğru elinizdeki sayısı ile birlikte bir yılını doldurmuş bulunuyor. 10. sayımızda gazetemizin bir özeleştirisini sunmuştuk. Bu kez gazetemizin içeriğinde yapılacak değişiklikleri duyurmak isteğiyle Başyazıda yine Aydınlığa Doğru'yu konu aldık.

Bir süredir, tüm mühendis ve mimar odalarının üst kuruluşu olan TMMOB "Birlik" adıyla bir yayın organı çıkarıyor. Mühendis ve mimarlar arasında dayanışmayı güçlendirecek, kamuoyunda tek ve etkili bir ses olarak yankılanacak bir "Birlik" tüm yurtsever mühendis ve mimarların özlemidir. EMO İstanbul Şubesi ve Aydınlığa Doğru, BİRLİK'in etkinliğinin artması için somut katkılarda bulunacaktır.

BİRLİK'in tüm mühendis ve mimarlara ulaşması Aydınlığa Doğru'nun içeriğinde değişiklik yapmamızı zorunlu kılmaktadır. Aynı metinlerin iki kez yazılıp basılması bir israftır. Geçen sayıdan beri BİRLİK'in yayın alanı içinde kalan konuları Aydınlığa Doğru'nun sayfalarına almıyaruz.

İstanbul Şubemizin son genel kurulunda göre ve getirilen yönetim kurulumuzun çalışma programının ilkelerini geçen sayımızda vermiştik. Programın uygulama dönemine geçilmiş olması gazetemize yeni ufuklar açıyor. Ülkemizin elektrik sorunu açısından güncel önemi artmış

Sonu: 12'de

sendikalaşma toplantısı yapıldı

Tüm Teknik elemanlar Derneği, Tüm Teknikerler ve Yüksek Teknikerler Derneği ve İstanbul'daki mühendis ve Mimar odalarının sendikalaşma toplantısı geçtiğimiz Cumartesi günü MMOİKK lokalinde yapılmıştır.

Haziran ayı içinde Ankara'da düzenlenecek olan II. Teknik Eleman Kurultayına bir hazırlık

Sonu 12 de.

ELAZIĞ'DA ON BİN KONUT GAZ LAMBASI İLE AYDINLATILIYOR

Belediye ESO İşletmesinin hazırladığı bir raporda, Elazığ İl Merkezinde 10 bin konutun gaz lambası ile aydınlatıldığı açıklanmaktadır. Elektrikten yaralanamayan Elazığ İl merkezindeki konutlar üçte bir gibi bir orana erişmektedir. Son bir yıl içinde elektrik abonesi olmak üzere başvuran eski konut sayısı ise 35tir.

Hazar ve Keban Hidro elektrik santrallerin çok yakınında bulunan Elazığ'daki bu durum toplumumuzdaki sosyal adaletsizliğin tipik bir göstergesidir.

komşumuz bulgaristan'da elektrik enerjisi üretimi

gönül taylan

Elektrik enerjisiyle ilgili yatırım ve projelerin gecikmesi ve var olan üretim birimlerindeki yoğun arızalar dolayısıyla enerji üretimi ve dağıtımında içinde bulunduğumuz dar boğaz bugünlerde yeniden tartışma konusu olmaya başlamıştır. Komşu ülkelerden ve özellikle Bulgaristan'dan elektrik enerjisi satın alınmasıyla ilgili çalışmalar da hızlandırılmış olup kitle haberleşme araçlarında bu konuda çeşitli haber ve açıklamalar yer almaktadır.

Daha otuz yıl öncesine kadar Avrupa'nın ve dünyanın geri kalmış tarım ülkelerinden birisi ve yüzyılımızın başlarında Osmanlı İmparatorluğunun bir vilayeti olan Bulgaristan'ın enerji sorunlarına nasıl çözüm bulup da ülkemize enerji satar bir duruma geldiği araştırılmaya değer bir konudur. Biz bu yazıda edinebildiğimiz bilgileri ve rakamları vererek konuya kısaca değineceğiz.

Bilindiği gibi Bulgaristan, kömür, hidrolik ve gaz-sıvı yakıt gibi ilk enerji kaynakları açısından Türkiye'ye oranla çok daha kıt olanaklara sahiptir. Öte yandan, Bulgaristanda halkın evlerde ısınma ve pişirmede geniş ölçüde elektrik enerjisi kullandığını ve üretim ile yaşamı aksatan elektrik kesintilerine raslanmadığını yolu düşüp de bu ülkeden geçenlerimiz hayretle gözlemektedirler.

Bulgaristan'ın 1939'da kişi başına 42KW saat olan enerji üretimi 1972'de 2600 KW saate (İtalya'dan daha yüksek bir düzeydir.) yükselmiştir. Bu ortalama olarak yılda yüzde 17,5'lik bir elektrik enerjisi üretim artışı gerçekleştirildiğini gösterir. Enerji üretim birimleri en son teknik ve yöntemler kullanılarak kurulduğundan, enerji üretimi giderek merkezileşmiş ve maliyeti düşmüştür.

1972 Yılında,ülke elektrik enerjisinin % 70'i termik santrallarla %20'si mazot santrallarıyla ve % 10'u hidrolik santrallarla üretilmekteydi. Buradan kolayca gözlenebileceği gibi ülkenin en zengin ilk enerji kaynağı olan kömüre, elektrik üretiminde birincil yer verilmiştir. Bu konuya daha fazla açıklık getirmek için Bulgaristan'ın kömür üretim politikasına göz gezdirmek yararlı olacaktır. Bulgaristan'da kömür ocakları 30 yıldır kamu mülkiyetindedir ve devlet tarafından işletilmektedir.Son 25 yılda üretilen kömür 1879-1944 yılları arasındaki toplam üretimin 7,5 katıdır. Kömür işletmelerinde yüksek verimli ve en son teknolojiye uygun makinalar ve üretim yöntemleri yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.Dolayısıyla,işçi başına kömür üretimi yılda ortalama 800 tona yükseltilebilmiştir 1950'da 380 ton idi.Kişi başına düşen kömür üretimi ise yılda 3500kg'dır. Bu miktar ABD'de 2700kg, Yunanistan'da 864kg, Türkiye'de 268 kg'dir. Ne var ki Bulgaristan'ın kömür rezervleri (örneğin Türkiye ile karşılaştırıldığında) kısıtlıdır. Bundan dolayıdır ki,son 5 yılda çıkarılan kömür miktarındaki artış pek yüksek olmamıştır. Katı yakıtların (kömür) ülkenin toplam enerji üretimindeki payı 1952'deki yüzde 90'dan, 1972'de yüzde 50'ye düşmüştür.

1970 yılına kadar kendi enerji ihtiyacını iç üretimi ile karşılamış olan Bulgaristan ilk enerji kaynakları ve hızlı sanayileşmenin gerekleri nedeniyle 1975'te, elektrik enerjisi ihtiyacının yüzde 12'sini ithal etmek durumundadır. Yerel enerji üretiminin yüde 50 oranında arttırılmasına karşın, özellikle yoğun enerji kullanan kimya, metalurji ve ağır makine yapımı sektörlerinde gerçekleştirilen ve gerçekleştirilmekte olan büyük yatırımlar, enerji ithalini zorunlu kılmıştır.Ne var ki, kömür ve benzeri ilk enerji kaynakları devlet mülkiyetinde olduğundan ve devletçe işletildiğinden, en önemlisi ülkenin kalkınması bütünsel ve gerçekçi bir planlama ile gerçekleştirildiğinden,, gerekli enerjinin son bir kilovat saatının bile nasıl, nerede ve ne zaman karşılanacağı önceden bilinmektedir. 6. Beş Yıllık Plan döneminin (1971-1975) sonunda 2,5 milyon kw kapasiteli yeni elektrik enerji üretim birimleri ile Günüy Batı Bulgaristan'daki Bobov Dol Termik Santralı ve kömür madenleri kompleksi 840 mega wott enerji üretecektir. Yapım halinde olan Belmeken-Sestrimo adlı Balkanların en geniş hidrolik enerji kuruluşu ile Dospat-Kiriçhim, Sandanska Bistritsa ve diğerleri tamamlandığında Bulgaristan'ın sahip olduğu hidrolik enerji potansiyelinin yüzde 40'ı elektrik enerjisi üretiminde değerlendirilmiş olacaktır.

Gerçekleşmekte olan bütün bu projelere karşın, termik ve hidrolik elektrik santrallarının kapasitelerinin, ülke kalkınmasinin gereği olan enerji dengesini karşılamaya yetmeyeceği hesaplanmış olduğundan yeni enerji kaynaklarından yararlanmak üzere vakit geçmeden harekete geçilmiştir. 1972 yılında Balkanların ve Bulgaristan'ın ilk nükleer enerji kullanan elektrik santralının kuruluşuna başlanmıştır. Her biri 220 megawatt gücünde 4 reaktöre sahip olacak olan bu kompleksin ilk reaktörü 1974'te işletmeye açılmıştır. Santral 1975'te elektrik üretimine başlayarak 6.000 milyon kilovat saat elektrik enerjisi üretecektir. Yakın zamanda tamamlanması planlanan 4 reaktörlü santralın tümü bittiğinde 1760 mega watt'lık elektrik enerjisi üreterek Bulgaristan'ın en büyük enerji üretim birimi olacaktır.

1972 yılında Drouzhba (Dostluk) adı verilen elektrik köprüsü ile Bulgaristan ve Sovyetler Birliği enterkonnekte şebekeleri birbirlerine bağlanmıştır. Bu elektrik köprüsü ile Bulgaristan, Sovyetler Birliği'nden yılda 3000 kw saat elektrik enerjisi almaktadır. Türkiye de Bulgaristan'dan enerji almaya başlayarak işte bu uluslararası enterkonnekte şebekeye bağlanmış olacaktır.

Bu kısa yazıda vermeye çalıştığımız somut ve sayısal bilgiler, komşu Bulgaristan'ın elektrik enerjisi konusunda elde ettiği başarıyı en açık şekilde ortaya koymaktadır.

Yurtsever teknik elemanlar, Türkiye'nin sorunlarına çözüm ararken özellikle ülkemize benzer düzeylerden ve maddi koşullardan kalkarak başarılı olmuş ülkelerden başlayarak, tüm dünya ülkelerinin bilgi ve deneylerinden yararlanmayı yerine getirilmesi gerekli bir görev ve bilimsel yaklaşımlarının gereği saymalıdırlar. Unutmamalıdır ki, bilim ve teknoloji insanlığın ortak malıdır ve bu konuda politik nedenlerle konulmuş zorlama sınırlar,her geçen gün biraz daha yok olmaya mahkumdur.

PTT'de ayrıcalıklı telefon tahsisi yapıldığı açıklandı

TMMOB İstanbul Telefon Başmüdürlüğü işyeri temsilcileri elektrik mühendisi arkadaşlarımız Taner Gedik ve Selçuk Esen, PTT'de yapılan ayrıcalıklı telefon tahsisi işlemini bir yazı ile TMMOB'ye ve PTT Genel Müdürlüğüne duyurmuşlardır. Açıklamaya göre 1 - 1 telefon kuranportörü denilen cihazı satın alan telefon müracaatçıları sıra beklemeksizin telefon edinebilmektedirler. 1 1 telefon kuranportörü cihazları, özel bir firma tarafından ithal edilmiştir ve 10 bin lira fiyatla satılmaktadır. İşyeri temsilcileri bu işleyişin sakıncalarını şöyle sıralamaktadırlar:

"PTT özel bir firmanın fahiş fiyatla satış yaparak büyük ticari karlar sağlamasına araç olacaktır.

Bir kısım yurttaşların çok önce müracaat etmelerine rağmen kuranportör satın almadıkları için telefon edinmekte geciktirilmeleri teknik ve hukuki bakımdan sakıncalıdır.

Teknik bakımdan kuranportör takılması mümkün olmayan yerlerde cihazı satın alan müracaatçıların durumları PTT için de hukuki problemler yaratabilecektir."

Taner Gedik ve Selçuk Esen, PTT'nin ARLA'da kuranportör yapımı için karşılaşılan güçlükleri bir an önce çözmeye çalışmasını önermişlerdir.

Öğrendiğimize göre, işyeri temsilcisi arkadaşlarımızın çabaları PTT içinde olumlu gelişmeler sağlamış, uygulamanın düzeltilmesi yolunda adımlar atılmıştır.

sanat okullarındaki direniş haklıdır

TÜTED, Tüm Yüksek Tekniker ve Teknikerler Derneği ile on odanın İstanbul şube ve temsilcilikleri bir bildiri yayınlayarak erkek sanat enstitüsü ve meslek lisesi öğrencilerinin yürüttükleri boykotun haklı nedenlere dayandığını açıklamışlardır.

Bildiride, şu öneriler getirilmektedir:

1- Erkek sanat enstitüsü ve meslek lisesi mezunlarının, istihdamı sağlanmalıdır.

2- Erkek sanat enstitüsü ve meslek liselerine dayalı olarak yüksek öğrenim kurumları açılmalıdır.

3- Yüksek tekniker okulları açılmalıdır.

17 odanın yönetim kurulları ortak toplandı

TMMOB'ye bağlı 17 odanın yönetim kurulları ile TMMOB yönetim kurulu ortak bir toplantı yapmıştır. Geçen dönem çalışmalarının gözden geçirildiği, önümüzdeki yıl için somut çalışma yöntemlerinin geliştirildiği toplantıya İzmir'den Çukurova'ya kadar ülkemizin birçok bölgelerinden gelen mühendis ve mimarlar katılmıştır. İstanbul Şubemizi Başkan Yüksel Birdal, Yazman Yavuz Çizmeci ve Yayın Yöneticisi Ersin Kaya'nın temsil ettiği toplantı, mühendis ve mimar odalarının birlikte ve daha güçlü mücadelesi açısından olumlu gelişmeler kaydedilmesini sağlamıştır.

KEBAN ARIZASINI TÜRK TEKNİSYENLERİ ONARDI

Yabancı müteahhit ve müşavir firmaların ürünü olan Keban Hidroelektrik Santralındaki arızalar hakkında ayrıntılı bilgiyi geçen sayılarımızda vermiştik. Yapımcı firmaların getirttiği Amerikalı, Fransız ve İtalyan mühendislerin onaramadığı arızalardan bir kısmı Türk teknisyenleri tarafından giderilmiştir.

THA'nın haberine göre DSİ 16. Bölge Müdürü Ali Canpolat ve çalışma arkadaşları geceli gündüzlü çalışarak bir numaralı türbini devreye sokmuşlardır.

Bilindiği gibi, arızaların nedeni yabancı firmaların yapım hatasıydı ve yabancı uzmanlar arızalar hakkında "onarılmaz" raporu vermişlerdi.

Bu olay yurtsever teknik elemanların savunduğu "kendi teknik gücümüze dayanalım" ilkesinin tutarlılığını belgelemiştir.

babüroğlu: kendi teknik gücümüze dayanalım

İmar ve İskan Bakanı Selahattin Babüroğlu bir genelge yayınlayarak hiçbir yabancı uzman ya da firma ile yeni proje sözleşmesi yapılmamasını istemiştir.

Babüroğlu genelgesinde de:

"Anlaşmalar gereği uzman ya da danışman adıyla ülkemize gelen pekçok yabancı teknik elemanın çoğu zaman Türk teknik elemanları düzeyinde bir uzmanlık yetenekleri bulunmamaktadır.

Kalkınmamızda kendi teknik, bilimsel gücümüze büyük ölçüde dayanmakve güvenmek zorundayız. Dış kredi ve yardımlar konusunda ülke çıkarları açısından ne denli dikkatli davranmak zorunda olduğumuz açıktır." demektedir.

Öte yandan Enerji Bakanı Erhan Işıl da bir demeç vererek Petrol Yasasının ulusal çıkarlarımıza aykırı hükümler taşıdığını açıklamıştır. Bu açıklama yıllardır ulusumuzun petrol kaynaklarının emperyalistlerce sömürüldüğünü söyleyen aydınların haklılığını ortaya koyan bir belgedir.

smm komisyonu çalışıyor

Yönetim Kurulumuzca serbest çalışan üyelerimizin sorunlarına çözüm önerileri geliştirmek üzere kurulan SMM Komisyonu, çalışmalarını sürdürmektedir.

Komisyon ilk olarak Ortak Mesleki Denetim Uygulamasının 2 aylık pratiği içinde ortaya çıkan aksaklıkların gözden geçirilmesini gündemine almıştır. Makina Mühendisleri Odası tarafından hazırlanan "Tesisat Mühendisliği Hizmetleri Esasları" adlı kitapçığın bir benzerini oluşturacak çalışmaların 2/3ü bitmiştir.

Çalışmalar tamamlandığında öneriler Yönetim Kurulumuza iletilecek ve Yönetim Kurulumuz yapacağı özel bir toplantıda Komisyon raporunu karara bağlayacaktır.

disk: 270 bin işçi demokratik eylem birliğine hazır

Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik, sosyal ve politik durumu gözden geçiren DİSK Yönetim Kurulu, özetle şu bildiriyi yayınlamıştır:

"Türkiye dışta emperyalizmin karanlık planlarıyla, içte sermaye tahakkümünün eli kanlı faşist girişimleriyle karşı karşıya bulunmaktadır.

"Biz DISK olarak, protestoda bulunmak isteyen işçilerin sabırlarının sonuna geldiklerini belirtmeyi görev biliriz. DİSK 270 bin üyesiyle bu durumda demokratik tüm haklarını kullanacaktır. DİSK, tüm demokratik kuruluşlarla bu amaçları gerçekleştirmek için demokratik eylem birliğine hazırdır.

esenler belediye başkanı yargılanacak

Önceki sayılarımızda Esenler'in AP'li Belediye Başkanının saldırısına uğradığını bildirdiğimiz üyemiz, İller Bankası Elektrik Mühendisi Bahattin Gençal'ın ve Odamızın ilgili makamlara yaptığı başvurmalar ilk sonucunu vermiştir.

İstanbul Valiliğinden aldığımız 6.3.1975 gün ve 949 sayılı yazıda "Belediye başkanı hakkında Memurin Muhakematı Kanununa göre yaptırılan tahkikat sonunda Bakırköy Kaymakamlığı İdare Kurulunda T.C.K.'nun 480. Maddesine göre lüzum-u muhakeme kararı verildiği" bildirilmektedir.

ulusal kaynaklar kongresi

ÇOK ULUSLU TEKELLER VE İLAÇ SANAYİİ

AYDIN KÖYMEN
(TÜM İKTİSATÇILAR BİRLİĞİ)
GENEL SEKRETERİ)

İLAÇ SANAYİİNDE
ÇOKULUSLU TEKELLER

İlaç sanayii, çalışması ve yapısı itibariyle çokuluslu tekellerin bütün özelliklerini gösteren örneklerden biridir. Dünyadaki belli başlı ilaç firmaları uluslararası hale gelmişlerdir.

Örneğin, merkezi Batı Almanya'da olan Bayer firmasının 30 ülkede 88 firmada en azı %25 oranında hisseleri vardır ve Almanya'da 1969 yılında 3 milyar marklık satış yapmasına rağmen Almanya dışında yaptığı satışlardan aynı yıl 5,5 milyar mark gelir elde etmiştir.

Geigy adlı İsviçre firması50, Sandoz 34 dış ülkede çalışır. Bu örnekler çoğaltılabilir.

İlaç sanayiinde çokuluslu şirketlerin yaygın bir düzeye erişmesi bu alanın büyük karlar edinilmesine elverişli olmasındandır. Zira:

1)- İlaca olan tüketici talebinin elastikiyeti sıfırdır. Yani ilaç fiyatlarında meydana gelen bir artış, ilaç talebini azaltmaz. Çünkü ilaç, başka herhangi bir malla ikame edilemez. Örneğin trinitrin'in fiyatı yükseldiği zaman kalp hastası zeytinyağı kullanamaz.

2)- İlaç, alımında tüketici özgürce seçim yapamaz. İlaç firmaları tüketicilerin bilgisizliğinden doktor ve eczacıları araç olarak kullanarak yararlanmaktadırlar. İlaçların kimyasal adı yerine ticari isimleri kullanarak fiyatları yükseltmektedirler. Örneğin Ciba firmasının 1000 adet Serpasil tabletini 39,30 dolara satmasına karşılık aynı ilaç Reserpine adı ile 69 sente alınabilmektedir.

3)- İlaç sanayiinin kuruluşu kolaydır. Büyük çaplı yatırım ve uzun zamanı gerektirmez.

4)- İlacın halk sağlığını ilgilendiren bir mal olması dolayısıyla ithalat kolaylıkları sağlanır ve hammadde fiyatı konusunda sıkı bir denetim yoktur.

TÜRKİYE'DE İLAÇ SANAYİİ
VE YABANCI ŞİRKETLER

Türkiye'de ilaç dalında yabancı sermayenin çalışmaya başlaması 1954'te Mr. Rondall'a hazırlatılan "Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu"nun yürürlüğe girmesinden sonra olmuştur. Ve 1954'te ülkemize giren yabancı sermaye içinde ilaç kesimine yatırılan bölüm %55,3 oranına kadar çıkmıştır.

1971'de yapılan bir araştırmaya göre ilaç sanayiindeki 194 milyon liralık yatırımın %32,5'i Alman, %31,8'i İsviçre, %24, 5'i İtalyan ve yüzde 12'si ABD şirketlerinindir.

Bügün Türkiye'de 130 ilaç firması vardır. Bunlardan 16'sı yabancı veya yabancıların ortak olduğu firmalardır. Ama bu 16 firma Türkiye'deki ilaç üretiminin yarısını elle-rinde tutmaktadırlar. Yerli firmaların üretimlerinin büyük bir kısmı için de yabancı şirketlere "royalty" ödenmektedir.

AKTİF MADDE İTHALATI

TBMM İlaç Araştırma Komisyonu Başkanı Sabahattin Savacı'ya göre, "Memleketimizdeki ilaç fabrikaları bir nevi ambalaj merkezi durumundadırlar.". Aynı konu İkinci Beş Yıllık Planda, şu cümlelerle ifade edilmektedir: "Türkiye'de imalat yapan dünyaca tanınmış ilaç firmalarının ilaç aktif maddeleri imalindeki teşebbüsleri genellikle birkaç basit kimyasal metodun uygulanmasından ibaret kalmıştır. Bu firmalar,çeşitli imkanlarını hazır ilaç imal kapasitelerini genişletmek için kulanarak son yıllarda ilaç sanayii üretiminin çoğunluğuna sahip olmuşlardır."

1972'de ilaç aktif maddesi üretimi 26,2 milyon lirada kalırken ithalatın eriştiği değer 395 milyon 1liradır.

İlaç İşverenleri Sendikasının yayınladığı bir broşüre göre ilaç firmalarının satıştan sağladıkları paranın %32,04'ü ham ve yardımcı maddelere, %13,41'i ambalaj malzemesine, % 11,75'i direkt işçilik ve işletme giderlerine, % 10,99'u tanıtım ve satış giderlerine, % 1,33'ü ulaşım giderlerine, % 5,92'si genel idare giderlerine ayrılmakta, % 18,23'ü de kardır. Buradan çıkarılacak sonuç şudur: Mamulün satış fiyatının % 50,33'ünü ambalaj malzemesi, reklam, tanıtma,satış ve ulaşım giderleri ile kar unsurunun, % 32,4'ünü ise ithal mallarının oluşturduğu bir sanayi, modern ve gerçek anlamda bir sanayi olamaz. Böyle bir sanayi olsa olsa dışa bağımlı, teknoloji üretmeyen ve montajcı diye tanımlanabilir.

Yabancı ilaç firmaları satıştan elde ettikleri kar dışında hammadde satışından da büyük vurgunlar yapmaktadırlar. Ticaret Bakanlığı İthal Malları Fiyat Tescil ve Tetkik Dairesinin tesbitlerine göre dünyadaki ilaç hammaddesi fiyatları ile Türkiye'ye ya

Sonu 10'da

ülkemizi karanlıkta bırakan nedenlerle ulusumuzu aç bırakan nedenler aynıdır

DOÇ. DR.OSMAN NURİ KOÇTÜRK

Besin ve beslenme uzmanı Sayın Dr. Osman Koçtürk'ten,"emperyalizmin gıda politikası"nı anlatan uzun bir mektup aldık.

AYDINLIĞA DOĞRU'yu ilgiyle izlediğini belirten Sayın Koçtürk: "Emperyalizmin çeşitli kesimlerdeki uygulamaları birbirine benzemekte ve bütün olarak ele alındığı zaman tutarlı sonuçlara varılmaktadır"demektedir.

Emperyalizmin genel politikası içerisinde "insan gücü kaynaklarının törpülenmesiyle,makina gücü kaynaklarının kontrolu arasındaki ilişkiyi belirten"ve üyelerimiz tarafından bilinmesi yararlı konulara değinen mektubun geniş bir özetini aşağıda sunuyoruz

EMPERYALİZMİN GIDA POLİTİKASI

Şubenizin yayın organı "Aydınlığa Doğru isimli derginin Şubat 1975 nushasında elektirik kısıntılarının yeniden başlaması nedeni ile Yönetim Kurulunuzun kamuoyuna yaptığı açıklamanın başyazı olarak yayınlandığını gördüm.Dikkatle incelemeye çalıştığım bu açıklama ile Enerji Ajansına katılışımızın nedenleri ve yanlışlarını açıklığa kavuşturmak için kaleme alındığı anlaşılan diğer yazıyı da okuduktan sonra, size yazmak ve içimi dökmek ihtiyacını duydum.

Dışa bağımlı ekonomi politiğin makina gücünün kaynağı olan belli başlı enerji kaynaklarına etkisi ne olmuşsa, insangücünün kaynağı olan besin maddeleri üzerindeki etkileri de aynı olmuş,makineler elektirik kısıntısıyla yavaşlatılıp durdurulurken, insanlarımız besin darlıklarıyla aç bırakılmış, güçten düşürülmüş, hasta edilip yatağa düşürüldükten sonra, beşikten başlayıp mezara kadar süren bir sömürü düzeni içinde yabancı ilaç şirketleriyle,onların Türkiye'deki uzantılarının müşterisi durumuna sokulmuşlardır.

Keban'da dört üretim biriminden üçünü devre dışı bırakıp, birinin yüzde 75 verimle çalışmasına sebep olan nedenlerle, çalışan nufusun dörtte üçünü işsiz bırakıp geri kalanları da yüzde 20 verimle çalıştıran emperyalist kadrolar ile Türkiye'deki uşaklarının farklı kişilerden oluştuğuna inanmıyorum.

Emperyalizmin ülkemizdeki üretim biçimini ve ilişkilerini bizden çok daha bildiği için, barışçı, devrimci ve yurtsever niteliği olan insanlarımıza çok daha haince saldırmış, üretim ve savunmadaki yeri makinelerden çok daha önemli olan insangücü kaynaklarımızı törpülemek için dölyatakları-mızdan başlayıp, mutfaklarımıza kadar uzanan insanlık dışı operasyonlara girişmiştir Amacı önce güç kaynaklarımızı kurutmak , daha sonra da elimizdeki silahı kullanılmaz hale getirerek toplumumuzu dize getirmek olan çağdaş emperyalizmin baş temsilcisi ABD'nin askeri yardımı kesmiş olması,çok yönlü saldırıların son halkası ve yeni bir dönemin başlangıcıdır.

Hatırımda kaldığına göre Kanada,Batı Almanya ve Fransa gibi endüstri ülkelerinde sinayi üretimin yüzde 3-7 si insangücü ve geri kalanı makine gücüyle yapılmaktadır. Bu ülkelerde elektriklerin kesilmesi toplu mu yere serer.Bizde ve bizim durumumuzda olan ülkelerde,güvenilir rakkamlar mevcut olmamakla beraber, üretim ve savunmada kullanılan gücün yüzde 70'den fazlasının insangücü olduğuna inanıyorum. Bu tür ülkeleri yere sermek için elektriğin kısıtlaması ve petrol ambargosundan çok ekmek ve temel besin maddeleriyle ilgilenmenin gerekeceği bilincine varmış olan çağdaş sömürgeciler, bildirinizde açıkladığınız yöntemlerle birlikte tarım politikamızla ilgilenmeyi de etmemişler,halkı uzaktan beslenen, insangücü kaynakları bakımından kontrol al

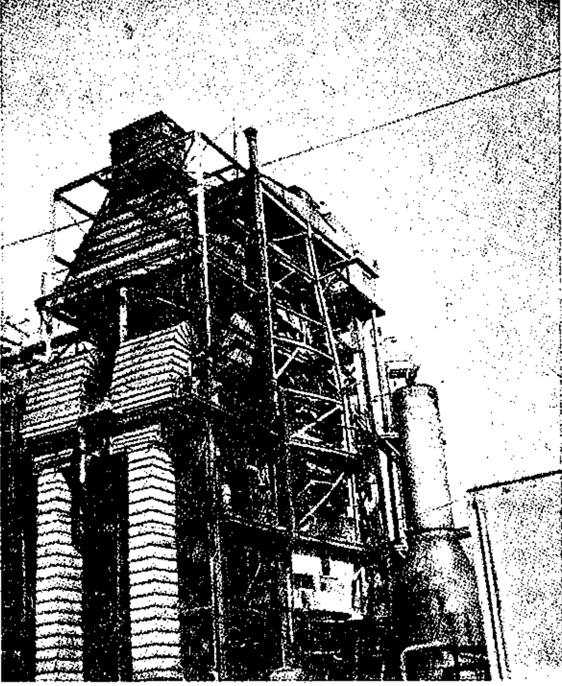
Sonu 10'da

ANBARLI SANTRALI ÖZEL EKİ

AYDINLIĞA DOĞRU

KAZAN PATLAMASINDA YANARAK ÖLEN İŞÇİNİN SON SÖZLERİ :

BU KAZAN ZATEN ÇÜRÜKTÜ

ANBARLI SANTRALI'NIN TÜRKİYE EKONOMİSİNDEKİ YERİ

Yönetim Kurulumuz, Şubat ayından itibaren, üyelerimizle olan ilişkilerimizi geliştirmek ve Türkiye'nin enerjisi, ekonomisi konusunda gerçekçi ve tutarlı bilgileri sağlamak ve bu bilgileri üyelerimize aktarmak amacıyla işyerlerine gitmeyi kararlaştırmıştır. Bu amaçla programlanan inceleme gezilerinin ilki Anbarlı Termik Santralına yapılmıştır.

Anbarlı Termik Santralının ilk inceleme yeri olarak alınmasının nedeni, hepimizin yaşadığı elektrik kısıtlamalarının son günlerde artması, enerji sorununun en çok bahsedilen sorun olması ve elektrik kısıtlamalarına gösterilen nedenlerden birisi olarak Anbarlı Santralindeki 1. ünitenin patlamasının gösterilmesidir.

Sayın Enerji Bakanı Işıl'ın açıklamalarından da anlaşıldığı üzere Türkiye'nin bugünkü ihtiyacını karşılamak için Keban, Gökçekaya, Seyitömer üretim birimlerindeki arızaların giderilmesi ve tam kapasite ile çalışmalarının yanında Anbarlı Santralindeki patlayan 1. ünitenin en kısa zamanda onarılması gerekmektedir.

Çünkü Anbarlı, 4.178.900 MWh'lik yıllık üretimi ile Türkiye'nin enerji üretiminin yaklaşık üçte birini karşılamaktadır. Ve patlayan ünite, 1974 yılı raporlarına göre, Anbarlı'daki enerjinin 664.383 MWh'ini, yaklaşık altıda birini üretmektedir.

ANBARLI SANTRALI'NIN KURULMASINDA SÖZ SAHİBİ OLAN KURUMLAR AİD, EBASCO, STEARN - ROGER VE ETİBANK'TIR.

Yıllardır ilerici teknik elemanların sürdürdüğü ve petrol fiyatlarının astronomik bir şekilde artmasıyla haklılıklarının kanıtlandığı bir tartışma vardır. Enerji politikasının hangi kaynaklara dayanması gerektiği tartışması. Yaşadığımız gerçek, özellikle petrol açısından dışa bağımlı Türkiye gibi ülkelerin, enerji politikalarını kendi öz kaynaklarına (su potansiyeline, kömüre) dayandırmalarının zorunlu olduğunu göstermiştir. Ancak, bütün bu gerçeklere rağmen petrole dayalı enerji üretimi hala bazı çevrelerce savunulmaktadır. Dün olduğu gibi...

Anbarlı Santralı fuel-oil ile çalışan bir santraldır. 1960'larda enerji sıkıntısının dayatması, enterkonnekte sistemin yaygınlaşması, yeni üretim birimleri gerektirmiştir. Bu koşullar altında, Anbarlı Santralının kurulması Elektrik İşleri Etüt İdaresinin (EİEİ) EBASCO isimli bir yabancı müşavir mühendislik firmasına hazırlattığı fizibilite raporunda tavsiye edilmiştir. EBASCO yabancı firması, fuel oil santrallarının dışa bağımlılığı arttırdığı bir gerçek iken, İstanbul'da 220 bin kW kurulu güçte bir fuel oil santralının kurulmasını tavsiye etmiştir. Yer olarak da Silahtarağa önerilmiştir. Ancak o dönemde enerji işlerine bakan Eti Bank'ın birlikde çalıştığı diğer bir müşavirlik mühendislik firması : STEARNS -ROGER, santralın Silahtarağa yerine Anbarlı'da kurulmasını önermiştir.

Bu öneriler 1963 kasım sonunda kesin karara bağlanmış ve AID, EBASCO ve bu arada Etibank'ın da ortak kararı ile santralin Anbarlı'da kurulması kesinleşmiştir.

Özet olarak Anbarlı'nın yerini ve niteliğini Etibank'la birlikte üç yabancı kuruluş EBASCO, STEARNS-ROGER ve AID kararlaştırmıştır.

Bu ortak kararın ürünü olarak Anbarlı Santralı, Avcılar köyü civarında İstanbul'a mece nahiyesinin güney batısında deniz seviyesinden 5 metre yükseklikte kurulmuştur.
yaklaşık otuz kilometre uzaklıkta, Küçükçek

ANBARLI'NIN ÜÇ ÜNİTESİ TÜRKİYE KOŞULLARINA UYMAYAN SAHRA TİPİNDENDİR.

Toplam kurulu gücü 630 MW olan Anbarlı'da beş ünite vardır. Ünitelerden ilk üçünün her biri 110 MW, diğer ikisi de 150 MW'lıktır. Geçen ay patlayan 1. ünite 110 MW'lık ünitelerdendir.

Anbarlı'da kurulması 1963 Kasım'ında kararlaştırılan santralın ilk iki ünitesinin inşaatı 17.7.1964'te başlamış ve 1. ünite, 9.1.1967'de, 2. ünite de 25.3.1967'de işletmeye açılmıştır. Aynı nitelikte 3. ünite ise 9.7.1967'de inşaata geçilmiş ve ünite 27.8.1970'te işletmeye açılmıştır.

Sahra tipi olan ve daha çok sıcaklık derecesi yüksek olan bölgelerde kullanılması gereken bu ilk üç üniteden sonra, Anbarlı'ya iki ünite daha eklenmiştir. İlginç olanı yeni ünitelerin sahra tipi ve basınçlı kazanları olan üniteler değil, kapalı tip üniteler oluşudur. Beş ünite yan yana ve kısa aralıklarla kurulmalarına rağmen ilk üçünün bir çeşit, diğer ikisinin ise başka bir çeşit ünite olmaları gerçekten ilginçtir. Tutarlı bir planlamanın ürünü olmadığının ve sahra tipi ünitelerin gerçekte İstanbul gibi kışın soğuk olan bölgelerde kurulmaması gerektiğinin, sonraları ilgililerce anlaşıldığının somut bir örneğidir. Oysa, bugün dış kesimi sürekli korozyona uğrayan, hava sıcaklığı eksi 5 santigratın altına düşünce monometreleri ve diğer cihazları donarak çalışmayan bir enerji üretim ünitesinin İstanbul'a uygun olmadığı çok az bir araştırma sonucu bilinebilirdi. İstanbul için bu bilgi oldukça pahalı bir örnekle elde edilmiş oldu.

Şu günlerde, Ereğli Demir Çelik işletmesinde kurulması Amerikalılarca önerilen aynı nitelikteki basınçlı kazanlarla işleyen bir santral konusunda, ilgililerin Anbarlı'daki pahalı deneyi değerlendirmeleri her halde zorunludur.

AMERİKALILARIN KURDUĞU, ÜLKEMİZ KOŞULLARINA UYMAYAN İLK ÜÇ ÜNİTENİN TESİS MALİYETİ, BEŞ YIL SONRA KURULAN ÜNİTELERİN TESİS MALİYETİNDEN DAHA YÜKSEKTİR.

Toplam yatırım tutarı yaklaşık 1,28 milyar T.L. olan santralın, 606 milyon T.L.sı dış, 575 T.L.sı iç finansman kaynaklarıyla karşılanmıştır.

Anbarlı Santralının yatırım tutarını gösterir tablo aşağıdadır.

Anbarlı Santralının yatırım tutarını gösterir cetvel

Anbarlı Santralı	Yatırım Tutarı x 1000.— TL.			kW Tesis Maliyeti TL/kW		
	Dış	İç	Toplam	Dış	İç	Toplam
Ünite 1 ve 2 2x110 MW	197.489	223.395	420.884	897,6	1015,4	1913,—
Ünite 3 1x110 MW	110.000	115.000	255.000	1000,—	1045,4	2045,4
Ünite 4 ve 5 2x150 MW	298.840	236.160	535.000	966,1	787,2	1783,3
Toplam : .... 630 MW	606.329	574.555	.180.884	962,4	911,9	1874,3

Tabloda görüldüğü gibi santralın ortalama kW tesis maliyeti 1874,3 T.L.dır.

Tablo incelendiğinde özellikle bir konu göze çarpmaktadır. 110 MW'lık ünitelerden üçüncüsünün özel bir yeri vardır. Bu özellik, kendisinden bir yıla yakın bir süre sonra yapılmalarına başlanan 4. ve 5. ünitelerden daha yüksek bir maliyete sahip oluşudur. KW tesis maliyetine bakıldığında görülmektedir ki, 3 nolu ünitenin tesis maliyeti 2045,4 T.L. /kW olmasına karşın bir yıllık fiyat artışına ve devalüasyona rağmen firmalarca yapılan 4. ve 5. ünitelerin tesis maliyeti toplam 1783,3 T.L./kW'dır. Üstelik 3 nolu ünite sahra tipidir ve kapalı tip olan 4. ve 5. ünitelerden dünya standartlarına göre daha ucuzdur. Daha ucuz olduğu için bir bakıma bazı ülkelerde tercih edilen sahra tipi ünite, bizde kW 262,1 T.L. daha fazla tesis maliyetindedir. 1967 -1970 döneminin iktidarları ve ilgilileri açısından da ilginç bir araştırma olabilir bu konu.

Finansman konusuna biraz değinmemizin ve yukarıdaki karşılaştırmayı yapmamızın nedeni aslında şu ya da bu firmayı haklı çıkarmak için değildir. Amacımız, dış finansmana ve yabancı firmalara bel bağladıkça, her zaman, oldukça değişik ve anlamlı uygulamalarla karşılaşacağımıza dikkati çekmektir.

Yıllardır sözü edilen, mücadelesi verilen bir sorundur. Dış finansman, dış ihale sorunu. Ve konu ne zaman gündeme gelse, aynı nitelikte ... örnekler verilmekte ve dış finansmanın kendi teknik gücümüze dayanan bir politika değil, yabancı teknoloji ithalini sınırsızca ve sorumsuzca getiren bir politikanın ürünü olduğu söylenmektedir. Etibank yayınlarının, bu savı doğrulayan Anbarlı Termik Santraline ilişkin bir örneğini burada tekrarlamak yararlı olacaktır.

Anbarlı Santralının 4. ve 5. ünitelerinin dış ödemeleri için İsviçre Bankaları Konsorsiyumu Hükümetimize 115.160.000 isviçre frangı tutarında uzun vadeli bir kredi açmıştır.

Buna karşılık ise, santral SULZER, ESCHER-WYSS, BROWN- BOVERİ gibi İsviçre'nin tanınmış imalatçı firmalarının teşkil ettiği bir konsorsiyum tarafından tesis edilmiştir. Ve santral İsviçre Bankaları Konsorsiyumunun verdiği yaklaşık 115,1 milyon İsviçre frangına karşılık, bu yabancı firmaların oluşturduğu konsorsiyuma, inşaat işleri ve günlük giderleri hariç toplam 152 milyon isviçre frangına ihale edilmiştir. Sonuç açıktır: Verilen kredinin 1,5 misline yakını İsviçre firmalarına Türkiye hükümeti tarafından ödenmiştir.

"Krediyi verenler, müşavirlik-mühendislik dahil her hizmeti kendileri karşılıyorlar, böylelikle kendi teknik gücümüz üretimden itiliyor." görüşleri, birçok örnek gibi Anbarlı örneği ile de kanıtlanıyor.

ABD FİRMASI COMBUTİON ENGİNEERİNG İNC.'İN YAPTIĞI OTOMATİK KUMANDA SİSTEMİ HİÇBİR ZAMAN ÇALIŞMAMIŞTIR.

ENERJİ ÜRETİM ÜNİTELERİNİN KARAKTERİSTİKLERİ VE İMALATÇI FİRMALARI:

1-2-3 üniteler: Bu ünitelerin kazanları, tabii sirkülasyonlu, tek buhar domlu, otomatik kumanda ve kontrollu, radyasyon kazanlarıdır. Ancak, kontrol aygıtlarından alev gözetleyicileri çalışmamaktadır. Bir Amerikan firması olan COMBUSTION ENGINEERING INC. tarafından yapılmıştır.

Ünitelerin türbinlerinin ilk ikisi WESTINGHOUSE, üçüncüsü GENERAL ELECTRIC tarafından yaptırılmış ara kızdırmalı, çift ekzoslu kondenzasyon türbinleridir. 110MW'lık ve 3 bin d/d'lıktır.

Jeneratörlerin gücü 133.189 kVA, uç gerilimi 13.800, frekansı 50 Hz, güç faktörü de 0,85'tir. Jeneratörlerin de ilk ikisi WESTINGHOSE, üçüncüsü GENERAL ELECTRIC tarafından yapılmıştır.

Ünitelerdeki ana, yardımcı ve yol verme trafolarının ise ilk ikisini GENERAL ELECTRIC, üçüncüsünü WESTINGHOUSE yapmıştır.

IV. ve V. Üniteler:

Bu ünitelerin kazanları, cebri sirkülasyonlu SULZER tipi radyasyonlu buhar kazanlarıdır.

Türbinler ara kızdırmalı, 3 gövdeli, alçak basınç gövdesi iki kısımlı İsviçre firmaları olan ESCHER-WYSS ve OERLİKON yapısı kondensasyon tirbünleridir. Gücü 150.000 kVA gücü, 0,80 güç faktörü olan hidrojen soğutmalı, 3 fazlı generatörler ise İsviçre'nin BROWN-BOVERİ firması tarafından yapılmıştır.

PETROL FİYATLARINDAKİ ARTIŞ ENERJİ MALİYETİNİ YILDA % 300 ARTIRMIŞTIR.

1974 toplam enerji üretimi 4.178.900 MW olan Anbarlı Elektrik Santralında, ünitelerin tümü çalıştığında günlük ortalama fuel-oil tüketimi 3400 tondur. Bu miktar bir yıl için yaklaşık 1 milyar tondur.

Bu orandaki yakıt tüketiminin ekonomimize ne yüklediği konusunda bir fikir sahibi olmak için şu tabloya bakılabilir.

Enerji Üretiminin Ünitelere Dağılımı ve Son Durum:

Yıl	(Ortalama yakıt tüketimi üzerinden maliyet) krş/kwh
1967	4,76
1968	4,96
1969	5,26
1970	6,09
1971	10,88
1972	10,14
1973	11,86
1974	30,77

Görüldüğü gibi 4,76 krş/kwh ile başlayan enerji üretimi maliyeti her yıl biraz daha artmıştır. 1970 sonrası ve özellikle 1974'teki yaklaşık % 300'lük sıçrama önemlidir. Enerji bunalımı ve ekonomik bunalımların sonucu olan bu astronomik sıçramanın yükü ise halkımızın sırtındadır.

ÜLKEMİZDE ENERJİ İHTİYACI ARTARKEN ANBARLI'DA ENERJİ ÜRETİMİ SON YILDA AZALMIŞTIR.

I NOLU ÜNİTE

Yıllar	Üretim MWh	Çalışma Süre h
1967	435.948	5441
1968	407.215	5447
1969	602.959	8023
1970	752.067	8281
1971	587.886	6761
1972	791.618	8145
1973	718.576	7618
1974	664.383	7795

*

II NOLU ÜNİTE

Yıllar	Üretim MWh	Çalışma Süre h
1967	580.851	6833
1968	398.759	6037
1969	620.610	8090
1970	745.523	8256
1971	686.755	7574
1972	726.323	7748
1973	755.277	7901
1974	786.323	8143

III NOLU ÜNİTE

Yıllar	Üretim MWh	Çalışma Süre h
1967	---	---
1968	---	---
1969	---	---
1970	283.638	2971
1971	688.305	7846
1972	737.118	7948
1973	751.557	8007
1974	257.888	2907

*

IV NOLU ÜNİTE

Yıllar	Üretim MWh	Çalışma Süre h
1967	---	---
1968	---	---
1969	---	---
1970	---	---
1971	336.180	2801
1972	1.040.460	7677
1973	1.172.900	8340
1974	1.185.200	8543

*

5.NOLU ÜNİTE

Yıllar	Üretim MWh	Çalışma süre h
1967	- - -	- - -
1968	- - -	- - -
1969	- - -	- - -
1970	32.070	289
1971	927.870	6968
1972	744.200	5427
1973	1.128.755	8140
1974	1.176.285	8409

*

TOPLAM ÜRETİM

Yıllar	Üretim MWh	
1967	1.016.799	MWh
1968	805.974	"
1969	1.223.569	"
1970	1.813.298	"
1971	3.226.996	"
1972	4.039.719	"
1973	4.527.065	"
1974	4.178.900	"
Genel toplam	20.832.320	

*

Anbarlı Santralı işletmeye açıldığı 1967'den beri toplam 20,8 milyar kwh enerji üretmiştir. Her yıl artan enerji üretimi ile Türkiye ekonomisine ve halkımıza hizmeti inkâr edilemez. Ancak, yapım kararından işletmesine kadar uygulamada görülen ve daha ziyade dışa bağımlı enerji politikasının ürünü olan dünkü ve bugünkü aksaklıklar dile getirilmelidir. En azından halkımızın şu gün içinde bulunduğu enerji sıkıntısı ve bundan sonraki uygulamaların bu sıkıntıya meydan vermemesi için zorunludur.

Enerjinin bir ekmek kadar zorunlu olduğu bugünün dünyasında ve Türkiye'sinde Anbarlı Santralındaki 1974 yılında enerji üretiminde görülen düşüş oldukça önemlidir. Tablodan da görülebileceği gibi 1974 yılında I. ve III. ünitelerde dikkate değer bir azalma vardır. Özellikle pahalıya mal olduğuna değindiğimiz III. ünite 1974'te 1973'e oranla üçte bir enerji üretmiş ve 751.557 MWh'lık üretimi 257.888 MWH'e inmiştir.

1975 yılında ise I. ünitedeki kazan patlaması ile enerji üretimi birden 664.383 MWh azalmıştır.

Bu durum I. ünitenin onarımının aciliyetini açıkça ortaya koymaktadır.

KAZANIN PATLAMASI YAKIT VALFLARININ OTOMATİK OLARAK KAPANMAMASINDANDIR. OTOMATİK SİSTEMLER ÇALIŞSAYDI, KAZAN BASINÇLI TİP İNŞA EDİLMESEYDİ YANİ IV. VE V. ÜNİTELER GİBİ CEBRİ ÇEKMELİ TİPTEN YAPILSAYDI BU KAZA OLMAZ İŞÇİ DE ÖLMEZDİ.

Geçtiğimiz ocak ayı içinde santralın I. Ünitesi patladı. 1964 yılında yapımına başlanan ve 1967 yılında işletmeye açılan I. ünitenin Amerikan COMBUSTING ENGINEERING INC. tarafından yapıldığını söylemiştik. 1967'den beri enerji üretiminde bulunan I. ünitenin kazanının patlaması 664.383 MWh'lik enerji kaybına ve bir işçinin canına mal oldu.

Verilen bilgilere göre, "kazan tepmesi" denen kazan patlamaları aslında olağandır. Bundan önce 1957 yılında Tunçbilek'te de olmuştur. Ancak kazanın üstü açılınca, kazanda fazla hasar olmamıştır. Dünyada da buna benzer olaylar söz konusudur. Örneğin, 1974 Temmuzunda buna benzer bir olay Almanya'da 600 MW'lık bir santralda olmuş ve üç işçi ölmüştür. Ancak hiçbir olayda hasar, Anbarlı Santralındaki gibi değildir. Üstelik Almanya'daki kazan tamiri 1974 Ekim'inde tamamlanmıştır. Yani üç ay içinde ünite yeniden üretime geçmiştir.

Enerjiye en fazla ihtiyacı olan bir ülke olan Türkiye'de ise üçüncü aya girildiği halde hala bir gelişme yoktur.

KAZAN ONARIMI TEK BÜNYESİNDE KENDİ TEKNİK GÜCÜMÜZLE GERÇEKLEŞTİRİLMELİDİR.

Kazanın patlamasının nedeni, verilen bilgiye göre, yakıt valflarının otomatik olarak kapanması gerekirken kapanmamış olmasıdır. Yük azalması sonucu, kazanda artan basınç, kazandaki alevi söndürmüştür. Bu arada durması gereken yakıt, kazana gelmeye devam etmiş ve olay da bu anda olmuştur.

Patlamadan sonra hasar tesbiti için yapımcı firma AMERICAN COMBUSTING ENGINEERING INC. gelmiştir. Birkaç kişilik ekiple gelen ve bir iki saatte yapılan incelemenin sonucu henüz belli değildir. Kazan tamini için girişilmiş başka bir eylem de yoktur.

Olayın aciliyeti gereği, kazanın onarımına hız vermek zorunludur. Hatta kazan tamirini, kendi TEKNİK GÜCÜMÜZE DAYANARAK Türkiye Elektrik Kurumu bünyesinde gerçekleştirme yolları denenmelidir.

ANBARLIDA ÇALIŞAN ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ:

M. Celaleddin Üstün
Yahya Denizci
Ünal Denker
Çetin Yaraman
Rahmi Uzun
İlker Çetin
Hasan Akyüz
Cemal Yaşlak

Türkiye için önemli bir işlevi olan Anbarlı Termik Santralında 1974 Aralık sonu itibariyle 303 işçi, 8'i elektrik mühendisi olan toplam 18 mühendis ve 20 memur çalışmaktadır.

Toplam 341 kişinin omuzladığı bu önemli görevin başında üyemiz olan Y.Elk.Müh.Celaleddin Üstün müdür olarak bulunmaktadır.

YABANCI FİRMA İKİ KİŞİ İLE YAPTIRDIĞI HASAR TESBİTİNDEN YÜZBİNLERCE LİRA ALIRKEN YERLİ TEKNİK ELEMANLAR PERSONEL KANUNU UYARINCA YOKSULLUĞA MAHKÛM EDİLMİŞLERDİR.

Memurların ve mühendislerin Devlet Personel Kanununa göre geceli gündüzlü çalıştıkları bu yerde, bir firmanın iki kişi ile yaptığı hasart tesbitinden yüzbinlerce lira alması, yerli insan gücümüze verilen değer açısından üzücüdür.

Bir Nokta ve Sonuç:

Türkiye enerjisinin üçte birini üreten bir üretim birimi olarak incelemeye çalıştığımız Anbarlı Santralında, yaptığı işin önemi ve stratejisine oranla oldukça önemli bir noktayı belirtmekle diyeceklerimizi bitirelim.

Kazanların en önemli aygıtlarından olan ve ihale şartnamelerinde bulunan alev gözetleyicileri çalışmadığı halde, ünitelerin muvakkat kabulleri yapılmıştır. Halen de çalışmayan alev gözetleyicilerinin yokluğu santral için önemli bir eksiktir.

Kazanların kontrolleri ve korunmaları, ünitelerin periyodik gözden geçirilmeleri yapılmaksızın süregiden enerji üretimi santral için yeni aksaklıklar getirebilir. Konunun bu yanına önemle eğilmeli ve görevi başında yanarak ölen işçinin "Bu kazan zaten çürüktü" son sözleri hatırlanmalıdır.

çok uluslu şirketler

Başı 4'de

pılan ithalatın fiyatları arasında akıl almaz farklar vardır. Örneğin piyasada kg'ı 6 dolar olan chlorthiazide 83,62 dolardan, 57 dolara satılan chlorbenzodiazegin 738,37 dolardan ithal edilmiştir. Belladon Total Alkoloid adlı maddenin piyasa fiyatı 1,80 dolardır. Aynı madde Türkiye'ye 457,50 dolar fiyatla girmiştir.

İLAÇ SANAYİİNDE YERLİ FİRMALAR

Türkiye ilaç sanayiindeki yabancı sermayeli firmalarla Türkiye piyasasının % 84'ünü ellerinde tutan bütün yerli firmalar çokuluslu ilaç tekellerinin ilaçlarını royalty karşılığı imal eden firmalardır. İmal edilen ilaçların büyük çoğunluğu da harcı alem ilaçlardır. Eczanelerde 100'ün üzerinde ağrı kesicinin, 250'nin üzerinde vitaminin, 34'ün üzerinde penisilinin, 80'in üzerinde öksürük kesicinin bulunması bu başıbozukluğun görüntüsüdür.

Lisans ve paten anlaşmaları yoluyla uluslararası kapitalizme bağlılığın, Türkiye açısından ortaya çıkardığı somut sonuçlar şöyle özetlenebilir:

1)- 1972 yılında yabancı tekellere 45 milyon lira kadar döviz ödemesi yapılmıştır.

2)- Patent lisans anlaşmalarıyla ülkeye yeni teknik bilgiler aktarılması amaçlandığı halde ilaç sanayiinde ülkeye gelen sadece marka ve isimdir.

3)- Yapılan anlaşmalarla isim veya markanın kullanılması karşılığında yabancı ilaç tekellerinin türk ilaç sanayiinde tam bir denetime sahip olmaları sağlanmaktadır.

TÜRKİYE'DE HAMMADDE ÜRETİLEMEZ Mİ?

Üçüncü Beş Yıllık Plan'da 800 milyon T.L civarında bir maliyetle hammadde sanayiinin kurulabileceği yazılıdır. Bu miktar 2,5 yıllık ilaç hammaddesi ithalimizin karşılığıdır. İlaç sanayiinde aktif madde elde etmek için gerekli bitkiler de Türkiye'de yetiştiğine göre, bitki ihraç edip çok fazla döviz ödenerek aktif madde ithaline derhal son verilmelidir.

ulusumuzu karanlıkta bırakan

Başı 4'de

tına alınmış bağımlı bir toplum yaratmışlardır. Margarin fabrikaları piyasadan margarini çekince olup bitenler, şekerin pahalılaşacağı haberi yayılınca şekillenen kuyruklar zengin olanlar aç kalanlar türüyle gözümüzün önündedir. Gizli açlık ortamından yalın açlık dönemine sıçramakta olan Türkiye'de ilaç halkın ekmeği olmuş, yabancı ilaç şirketleriyle bütünleşerek ülkemizdeki ilaç tüketimini artırmak için yüzlerce reprezentan kullanan kişiler, toplumun geleceği hakkında karar sahibi vatandaşlar haline dönüşmüşlerdir.

Yarı aç ve takatsız işçilerle, yoksul köylülerimizin ürettikleri mallar ucuza alınmakta, onların tezğahlarından geçtikten bir süre sonra ateş fiyatına satılmakta veya ihraç edilmektedir. Yağdan sonra şekerimiz, yakında etimiz yabancı ülkelerden ithal edilecek, esrarkeşlerin alıştığı gibi gübreye alıştırılmış ve giderek çoraklaştırılmış topraklarımızda bir avuç pirinç bir kilo buğday üretmek için yabana ödeyeceğimiz haraç, emeğimizin karşılığını aşacaktır. Bikki hastalıklarıyla bulaştırılmış, ilaçsız ve pudrasız yapamayan mahallebi çocukları gibi ilaçlanmazsa gelişmeyen tarımsal ürünlerimizi bugünkü düzeyde tutabilmek için, değerleri kadar koruyucu ilaç kullanıyor, hem çevremizi ve hem de halkımızı zehirliyoruz.

Amerikalı dostlarımız ve AET'nin aynı tutumu benimsemiş olan kapitalist ülkeleri tarım kesiminin ötesinde hayvancılık kesimini de kontrol edebiliyorlar. Yem darlığı hayvanları, besin darlığı insanları yere sererken, topraklar gübresiz ürün veremeyecek hale gelmiş, bu noktada temel besin fiyatları, yem maddeleri ve gübre karşılıkları hayasızca yükseltilmiştir.

Gübre kullanmadan, taban topraklar ekilmeden, daha sonra ilaç kullanmadan yetiştirilmesi mümkün olmayan Sonora-64 buğdayına karşı çıktığımızda başımıza gelenleri bilmem biliyormusunuz?

Türkiye'de yalnız hidroelektrik santralları değil, insangücü ve insan üreten tüm yapılar dinamitlenmiş, hasta edilmiş güçten düşürülmüştür.

Ancak biyolojik makinanın kafa yapısı ve inançla ilişkili özellikleri olduğunu henüz bilemiyorlar. Atatürk'ün amali erbaa (dört işlem) ya sığmayan bir toplum olarak nitelediği Türk toplumu ve onun zinde güçleri IBM makineleri ve çağdaş emperyalizmin usta kurmaylarını şaşırtacak nitelikleri ile yüklüdür. Kurtuluş Savaşında bu gücünü ortaya koymuş olan Türk halkı, gerekirse yeni denemelere girişecek, sömürüyü durduracak, bağımlılık zincirlerini kıracaktır.

BP ANADOLUDA NE ARIYOR ?

Son günlerde bir petrol şirketinin gazete ve dergilerin sayfalarını işgal eden büyük boy reklamları dikkati çekti. Bir süre sonra aynı şirket radyo ve televizyonda da reklam kampanyasını sürdürdü. Duvar afişleri ve evlere postalanan broşürlerle beyin yıkamayı Türkiye'de az görülmüş bir boyuta eriştiren şirketin iki ana sloganı vardı:

"BP'Yİ TANIYOR MUSUNUZ" ve "PETROLÜ ANADOLU'DA ARIYORUZ".

Tamamı İngiliz sermayesi ve % 51'i de İngiltere Hükümetine ait olan British Petrol ilanlarından öğrenildiğine göre,

- Halen 70 ülkede faaliyettedir,
- Petrol üretim, rafineri ve dağıtımının dışında Türkiye'nin kültür hayatıyla, Türk çiftçilerinin çalışmalarıyla, turizmle ilgili şirketlere de ortaktır.

Dünya çapında uluslararası tekellerden biri olan BP, Türkiye'nin ulusal çıkarları yararına Siirt'te petrol arayacağını ilan ediyordu

Oysa basit bir araştırma sonucu şu gerçek öğrenilebiliyordu:

BP'nin Türkiye'nin herhangi bir yerinde petrol arama izni yoktu.

Ve Kıbrıs sorunu sırasında, ATAŞ Rafinerisinin sahiplerinden olan BP'nin üretimi durdurma tehditleri henüz hatırlardan çıkmamıştı.

Bu "perhiz ve lahana turşusu" çelişkisi, yönetim kurulumuzu konunun üzerine eğilmeye teşvik etti. O zaman şu gerçekler tesbit edildi:

1- Siirt civarında yüz binlerce hektarlık arazi üzerinde petrol arama yetkisi TÜRK-KAN adlı bir şirkete verilmiştir ve bu şirketin sermayesinin tamamı Kanadalılara aittir.

2- TPAO 1959-1965 yılları arasında, bu alanda sismik araştırmalar yapmış ve "petrol yok" denilerek araştırmalar durdurulmuştur.

3- Şimdi petrol aramak üzere aynı arazide ruhsat alınmasını sağlayan TÜR -KAN şirketi yöneticileri, TPAO'nun aynı alanda arama yaptığı sırada TPAO'da çalışmaktaydılar.

4- TÜR -KAN'ın % 80 hissesini almak isteyen BP'nin dilekçesi bir aydır Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanının önündedir ve Bakan "izin" yazısını onaylamayıp bekletmektedir.

5- BP yetkilileri, Bakan "izin" yazısını imzalarsa, TPAO'dan "petrol yok" sonucu çıkartılan bu bölgede, 6 ayda petrol bulacaklarını vaad etmektedirler.

6- Reklamlarında sondaj tekniğinin üstünlüğünden söz eden BP, Bakanlık ilgililerine başvurarak sondaj kulesi istemektedir. Şimdilik bu istek reddedilmiştir.

Bu bilgiler BP'nin ANADOLU'DA NE ARADIĞINI ve BP'NİN TANINMASI GEREKEN yüzünü ortaya koymaktadır. Yönetim kurulumuz araştırma sonuçlarını bir bildiri ilekamuoyuna duyurmuştur.

seçmeler

yüksel birdal

YUMURTASIZ OMLET

"Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik, sosyal ve siyasal sorunlar"ı görüşmek üzere Türk-İş yöneticileri bir İŞÇİ KURULTAYI düzenlediler.

Kurultayda pek parlak nutuklar atıldıysa da biz ikisine dikkatinizi çekmek isteriz:

1) "Lokavtlar sürerse, adına ne derlerse desinler, fabrikalara el koyacağız. Bunu herkes bilsin. "

2) "Hürriyetin düşmanı varlıklılar, burjuvalar ve aristokratlardır. Türkiye'de faşist idare özlemleri vardır. Gerici azınlıkla kavga vermek gerekir."

Sizleri bilmeyiz ama, biz bu sözleri gazetede okuyunca küçük dilimizi yutuyorduk. Halkımız sömürülüyor, diyenlerin 36 yıl hapislerde yaşamaya mahkum edilebildiği bir ülkede, "fabrikalara el koymak", "kavga vermek"ten söz edebilmek için insanın şeyinin 10 okka olması gerekir.

Merak ettiyseniz bu yiğitleri size de tanıtalım:

Birincisi: "Partilerüstü politika"yla işçileri sermaye karşısında güçsüz bırakma yönteminin, yani Amerikan tipi sendikacılığın Türkiye'deki uygulayıcısı Türk-İş Genel Başkanı ve dahi ağır-otu-raklı Kontenjan Senatörü Halil Tunç...

İkincisi: Tek-Gıda İş Sendikası Genel Sekreteri ve dahi AP İzmir Milletvekili Orhan Sorguç...

Gerçekten işçi sınıfı davasına inanmış birisi söylese ömrü-billâh hapislerde sürünmesine yetecek "lâf"ların söylendiği ve anlı-şanlı sendika "lider"lerinin konuştuğu bu kurultayın küçücük bir kusuru vardı:

Adı "İşçi Kurultayı"ydı ama İŞÇİLERİN GİRMESİ YASAKTI...

Evet, yanlış okumadınız. Türk-İş'in düzenlediği İşçi Kurultayına işçilerin girmesi yasaktı. Ve bu yasağı koyan "hürriyet düşmanı varlıklı burjuvalar" değil, bizzat Halil Tunç'tu... Bay Halil Tunç, "önceden belirlenmiş delegeler" dışında bütün işçilere kapamıştı Kurultayı.

Türk-İş'in kurultayına işçilerin girişi yasaklanmıştı ama, sermaye kuruluşlarının temsilcileri, sermaye partilerinin adamları, içerde "seçkin konuk" olarak ağırlanıyorlardı.

HALK KİMDİR?

Aydınlığa Doğru'yu sürekli izleyen okuyucularımız bilirler. Zaman zaman gazete başlıklarıyla bir ayın haber derlemesini yaptığımız olmuştur.

Bu usulü bir kere de SEÇMELER'de deneyelim dedik. Aşağıdaki başlıklar 6 Şubat- 8 Mart tarihleri arasında derlenmiştir. Konumuz Amerika ve YARDIM:

- Kuruluşlar NATO'dan çıkmamızı istiyor.
- Timisi: "ABD hiçbir zaman gerçek dost olmadı. Emperyalistlerden dostluk beklenemez."
- Kırıkoğlu: "Türkiye NATO için fedakarlık etmemelidir. NATO Türkiye'ye külfet yüklüyor."
- Amerika'ya nota verdik.
- Amerika'ya karşı tepkiler büyüyor.
- NATO'dan çıkmamız istendi, tepkiler artıyor.
- Gerçekler nihayet su yüzüne çıktı. Amerika'yı savunanların ellerinden silahları alınmıştır.
- Yüzlerce kuruluş Amerika ve NATO'ya karşı bildiri yayınladı.
- ÜSLERİN DURUMU KONUSUNDA AMERİKA'YA BİR AY SÜRE TANIDIK. Amerikan üslerinin faaliyeti durdurulacak. (Bu haber 8 Şubat tarihli gazetelerde yayınlandığı halde, bir ay'ın kaç ayda dolacağı henüz kararlaştırılamamıştır.)
- Üslerin kapatılmasını CHP bundan 7 yıl önce istemişti.
- BATUR: "ORDUMUZ AMERİKALILARIN ELİNDE"
- Yüzlerce kuruluş "Amerika'ya Hayır" kampanyasına katıldı. On binlerce yurttaş NATO'dan çıkılmasını, ikili anlaşmaların iptalini istiyor.
- Esenbel: "ABD Tesislerini kapatma kararımız blöf değil."
- TÜRKİYE'DEKİ ABD ÜSLERİNİ CIA VE PENTAGON YÖNETİYOR.
- Macomber: "Türkler artık Amerika'ya güvenemezler."
- Irmak: "ABD ile olan ikili anlaşmaları iptal edebiliriz."
- IRMAK: "AMERİKA ALEYHTARLARI HALK DEĞİLDİR" Başbakan sağcı bir Alman gazetesine verdiği demeçte, Türkiye'de yalnız komünistlerin Amerikan aleyhtarı olduğunu, halkta ise Amerika aleyhine bir hava esmediğini söylemiştir.

AYVAYI YİYECEĞİZ

Hep özgürlük, bağımsızlık, demokrasi konularını işleyecek değiliz ya. Sizlere bir de ayva üreticileriyle ilgili bir müjde verelim.

Gazetelerin bildirdiğine göre, bu yıl ayva rekoltesi rekor seviyeye çıkmış. Yurdun her yerine gönderilen ayvalar sayesinde müstahsilin yüzü gülmüş.

Cümlemize afiyet ola.

dünya bankası kredilerinin ulusumuz yararına olmadığı açıklandı

istanbul'un elektrik sorunu

panel
14/2/1975
mmoikk lokali

elektrik müh. odası istanbul şubesi

Odamızca düzenlenen "İstanbul'un Elektrik Sorunu" konulu panel, 14 Şubat Cuma günü MMOİKK lokalinde yapılmıştır. Basın mensuplarının ve çağrılıların büyük ilgisini çeken panel akşamın geç saatlerine kadar eksilmeyen bir kalabalık tarafından izlenmiştir.

Paneli yöneten İstanbul Şubemiz Başkanı Yüksel Birdal açış konuşmasında özetle şunları söylemiştir:

Bugün İstanbul'a ilk elektrik veriliğinin 61. yıldönümüdür. Yüzyıla yakın bir süreden beri elektrik dünya toplum hayatına o derece girmiştir ki, artık elektriğin bulunmadığı yerlerde uygarlıktan söz etmek mümkün değildir.

Bir ülkede tüketilen elektrik enerjisinin, kişi başına düşen miktarı o ülkenin ekonomik durumunu belirten bir ölçü olmuştur. Bugün Türkiye, nüfus başına tüketilen elektrik bakımından Avrupa'nın en geri ülkesidir. Elektriklenme olanağının yurt dağılımı da çok adaletsizdir. Örneğin, İstanbul'un 284 köyünün tümünde elektrik varken Adıyaman, Bitlis, Van, Hakkari ve Tunceli'nin hiçbir köyünde elektrik yoktur. Toplam nüfusumuzun ancak % 39'u elektrikten yararlanabilmektedir.

ENERJİ POLİTİKAMIZ, EMPERYALİZMİN İSTEDİĞİ GİBİDİR

Her alanda yeraltı ve yerüstü kaynaklarımızın talan edildiği yıllarda yurtseverlerin, uzmanların ve Odamızın önerilerinin gözönüne alınması beklenemezdi. Nitekim, emperyalizmin dikte ettirdiği enerji politikası uygulanmış ve ülkemiz bugünkü çıkmaza adım adım getirilmiştir.

İstanbul'un ise, Türkiye sanayiinin % 55'i nin sınırları içinde bulunmasından ötürü özel bir durumu vardır.

İstanbul'un elektrik hizmetleriyle ilgili kuruluşlardan İETT ve TEK halen yürürlükteki durumdan şikayetçidirler. Sanayiciden, gecekonduda oturan yurttaşa kadar herkesin elektrik kesintilerinden yakınması doğaldır. Toplumu böylesine yakından ilgilendiren bir sorunda yetkili bütün kurumların açıklayacak, görüşleri olduğuna inanan odamız bu paneli düzenlemeye karar vermiştir."

Yüksel Birdal aynı gün TRT 2'de bu konuşmasıyla birlikte panele sunulan bildirilerin birer özetini de anlatmıştır.

BİLDİRİLER

Panelin öğleden önceki bölümünde bildiriler sunulmuştur. İlk bildiriyi TEK Plan Koordinasyon Daire Başkanı Gültekin Türkoğlu okumuştur. Türkoğlu bildirisinde özetle:

"Gaz ve ulaşım hizmetlerinin finansman açığı elektriğe yapılan zamla karşılanmaktadır. Bu durum ise elektriğin şebeke bakımı, ıslahı ve yeni yatırımlarının aksamasına yol açmaktadır. Elektrik alanına yapılacak yatırımlar için, Dünya Bankası'nın, çoğu Türkiye'de imal edilebilen malzemeyi dışarıdan satın almayı zorlayan, şartlı kredilerine boyun eğilmektedir. İETT idaresi TEK'na 200 milyon lira borçludur." demiş ve konuşmasını şöyle bitirmiştir:

"İETT, TEK Kanununa uymalı, yalnız belediye sınırları içinde görev yapmalıdır. TEK'na olan borçlarını zamanında ödemeli ve daha fazla yük altına girmemelidir. Elektriğin üretimi, iletim ve dağılımı tek elde, TEK'nda toplanmalıdır."

İETT Genel Müdürü Saffet Gürtav panele çok uzun bir bildiri sunarak katılmıştır.

Gürtav, İstanbul'un elektrik sorununun Türkiye'nin genel sorunlarının koordinasyonsuzluğu sonucu çıkmaza girdiğini açıklamış, kesinti anında devreye girmek üzere imdat santralleri kurulmasını önermiştir.

Saffet Gürtav'ın savunduğu görüşlerin bir bölümü de özetle şöyledir:

"Enterkonekte şebekenin içinde bulunduğu perişanlıktan kurtarılması şarttır.

Termik santrallerde arızalar olmazsa, barajlara yeteri kadar su gelirse, müşteri santralleri hizmete amade tutulursa, ileri saat rejimi uygulanırsa yine de 1975 yılında Türkiye'nin enerji ihtiyacı karşılanamayacaktır.

Bulgaristan'da olduğu gibi Türkiye'de de hafta tatili değişik günlere yaygınlaştırılmalıdır. Böylece enerji ihtiyacı belirli zamanlarda maksimuma çıkmayacaktır.

İETT'deki personelin işçi statüsüne geçirilmesi, İETT'yi batırmaz, aksine verimi artırır."

İDARİ VE TEKNİK AKSAKLIKLAR

Son bildiriyi sunan İTÜ ve İDMMA Öğretim görevlisi Nusret Alperöz, İETT yönetim kurulunun genel müdürün maiyetindeki memurlardan oluşmasını eleştirmiştir.

Elektrik kesilmelerinin ve gerilim düşüklüklerinin başlıca nedeni olarak üretim kapasitesi yetersizliğini ve işletme aksaklıklarını gösteren Alperöz, İETT'nin 19 belediyeye hizmet götürdüğünü, ancak sadece İstanbul belediyesince denetlenebildiğini açıklamıştır.

Nusret Alperöz, Dünya Bankası ve İETT ilişkileri üzerine görüşlerini:

"Dünya Bankası bazı Arap ülkelerinden % 2,5 faizle aldığı paraları Türkiye gibi ülkelere % 8,5 faizle vermekte, üstelik elektrik malzemesini Batı blokundan almayı şart koşmaktadır. Oysa İETT'ye gerekli malzeme Doğu bloku ülkelerinde yarı yarıya daha ucuzdur. Dünya Bankası krediyi, politik baskı aracı olarak kullanmakta ve büyük oranda yabancı müşavir ve kontrol çalıştırmayı zorunlu hale getirmektedir. İETT'nin yaptığı 14 milyon dolarlık anlaşmanın 1,2 milyon doları dış ödemeye gitmektedir." diyerek açıklamıştır.

TARTIŞMALAR

Panelin öğleden sonraki bölümü tartışmalara ayrılmıştı. Bu bölümde ilk sözü, İstanbul Sanayi Odası Temsilcisi Ömer Alageyik aldı. Alageyik, Sanayi Odasının kesin görüşünü tesbit etmek üzere bir komisyon kurulduğunu, bu komisyonun henüz çalışmalarını bitirmediğini söyleyerek, Türkiye'nin öngörülen enerji üretimine ulaşamayacağını belirtti. Sanayi Odasının Bulgaristan'dan enerji alma önerisini daha önce yaptığını açıklayan Alageyik, 1 kwh'lik enerjinin üretimde kullanıldığında 15 T.L.'lık mal ürettiğini ifade ederek, enerji kısıtlamasından doğan kaybın buna göre hesaplanması gerektiğini savundu. Ve büyük sanayi kuruluşları çevresinde 25-30 MW'lık santrallar kurulmasını önerdi.

YSE adına panele Erdinç Ersarı katılıyordu. Ersarı görüşlerinde özetle: "İller Bankası, DSİ, YSE, İETT tarafından yapılmış branşman noktalarından elektrik alan köylerde şebeke bakımı ve yönetimin kim tarafından yapılacağının belli olmadığını, köylere elektrik verileceği zaman köylülerden bir katılma payının istendiğini oysa şehirlerde oturanların böyle bir ödeme yapmadığını, bunun Anayasamızın eşitlik ilkesine aykırı düştüğünü" savunmuştur.

İ.Ü. İşletme Fakültesi Temsilcisi Bülent Korbu ise, "Fuel-oil ve nükleer enerji santrallarının dışa bağımlı olduğunu, ancak fuel-oil'ın bu bakımdan daha az riskli bulunduğunu, çünkü nükleer araştırmaların ancak birkaç ülkenin tekelinde kaldığını" ileri sürerek Dünya Bankasının olumlu bir yol izlemediğini söylemiştir.

İstanbul Belediye Meclisi Üyesi Selçuk Kaplangı konuşmasına, "İETT'nin toplumumuzdaki ilerlemeye yetişemediğini, toplumumuzun gösterdiği aşamanın gerisinde kaldığını" söyleyerek başlamış, İETT'de israf olduğunu, az işe çok eleman kullanıldığını, formalitelerin insanı yıldıracak kadar fazla olduğunu belirtmiş, Dünya Bankası ile İETT'nin yaptığı anlaşmayı "Osmanlı döneminde yapılanlardan daha kapitüler" olarak nitelemiştir. Kaplangı, gecekondu semtlerinde ışıksızlıktan ötürü ilkokul çağındaki çocukların gözlerinin bozulduğunu açıklayarak 10 bin kişilik İETT personelinden ancak 120'sinin mühendis olmasını eleştirmiştir.

Son tartışmacı Turgut Tüfekçi, elektrik şebekesi ve İETT'deki işletmecilik üzerine görüşlerini açıklamıştır.

Panelin son bölümünde tebliğciler kendilerine yöneltilen eleştirilere karşılık vermiş ve birbirlerini eleştirmişlerdir.

Odamız, "İstanbul'un Elektrik Sorunu" panelini bir kitap halinde yayınlama hazırlıklarına başlamıştır. Kitapta, tebliğci ve tartışmacıların görüşleri ile Odamızın raporuna yer verilecek ve çalışmanın tümü ilgili makamlara sunulacaktır.

erdal öz'le sohbet

Erdal Öz kitaplarını imzalıyor

Geçen sayımızda yapılacağını duyurduğumuz Erdal Öz'le tanışma ve sohbet toplantısı geçtiğimiz Cumartesi günü gerçekleşti. Ürünleriyle kendilerini toplumumuza kabul ettirmiş sanatçılarımızla üyelerimizi tanıştırmak, karşılıklı kültür alışverişini sağlamak, bağlarımızı sıklaştırmak amacına yönelik bu tür toplantılarımız devam edecektir. İlk toplantıya üyelerimizin gösterdiği ilgi, toplantıda gelişen yakınlaşma ve ilgiyle izlenen tartışmalar bu türden çalışmaları sürdürmenin yararlılığını ortaya koymuştur.

ERDAL ÖZ KİMDİR?

Erdal Öz "Kanayan"ve "Yaralısın" adlı kitaplarıyla bir anlamda yeniden doğan edebiyat savaşçısıdır." Yeniden doğan" diyoruz çünkü kendisinin daha önce de yayınlanmış kitapları vardı, ama bu son iki si belirli bir amaca, faşizmin bir an önce yıkılması na kalemle yardımcı olma amacına hizmet eden ve yazıldığı dönemde okur-yazarlarımız arasında geniş yankılanan yapıtlardır.

12 Mart sonrasında Boğaziçi uçağını Bulgaristan'a kaçırma iddiasıyla içeri alınanlardandı Erdal Öz. "İçeriyi görünce yazmanın gerekli olduğuna inandım" diyor. " Faşiz ile mücadele olanaklarımız elimizden alınmıştı. Mücadelenin gereğine inanıyordum. Siyasal iktidara sahip olan faşist güçlerden o imkanları almak gerekiyordu. Erdal Öz Güvercin adlı hikayesini dışarı uçurmuş. Tutuklu bir yazarın faşizme karşı mücadelede yapabileceği eylemler den biridir bu. Ama faşizm dışarıdakilerden bir bölümünün beyinlerini de sansür makasıyla kuşa benzetmiştir. "Güvercin"i basmazlar. Yazarın "faşist uygulamaların nasıl yapıldığını halka duyurmak isteği" geç te olsa a dergisinde gerçekleştiğinde ise o zamana kadar içeri alınabilen a dergisi hapishaneye sokulmaz olur. Yazar duymuştur hikayesinin yayınlandığını, Hapishane idaresinin "sakıncalı görüldüğü"gerekçesinin gülünçlüğünü "benim yazdığım hikaye bana zararlı propaganda mı yapacak" diyerek ortaya koyar. Sonuç: A dergisi, mutaassıp ailelerin kızlarını görücüye çıkarması gibi birkaç metre öteden Erdal Öz'e gösterilir.

TOPLATILAN AMBALAJ KAĞIDI

Erdal Öz, Hukuk Fakültesini bitirmiş ama hiç hukukçuluk yapmamış. Çalıştığı çeşitli işlerden ayrılmak zorunda kalmış. Bir ara da geçimini sağlamak için cebindeki 60 lira ile Sergi Kitabevini açmış. Sergi Kitabevi zamanla devrimcilerin uğrak yeri haline gelmiş. "Solcuların nefes alış verişini dinleyen" Faruk Sükan, birçok kereler Meclis tutanaklarına geçirtmiş Sergi Kitabevi adını. "Çok kazançlı bir iş olmadı" diyor Erdal Öz "kitapçılık.". "Bir ambalaj kağıdı bastırmıştım. Üzerinde devrimcilerin sözleri ve bazı slogan-lar vardı. Bir kitap alan 5-6 ambalaj kağıdı istiyordu. Anadolu'da öğretmen lokallerine, devrimci evlerine afiş yerine asılmaya başlamış bizim ambalaj kağıtları. Satılan her kitabın bırakacağı kar, verdiğimiz ambalaj kağıtları ile yok oluyordu. Daha sonra bu ambalaj kağıtları Sıkıyönetimce toplatıldı."

"Yaralısın" yazarıyla yapılan sohbette edebiyat sorunlarına da girildi. Sanat ürünlerinin belirli bir dünya görüşünü yansıttığı, siyaset dışı sanat olamayacağı düşüncesinde birleşildi. Bununla birlikte romanın, hikayenin, resmin gerçekten değerli sayılabilmesi için kendi estetik değerlerini de taşıması gerektiği kabul edildi.

Erdal Öz, Kanayan'daki hikayeleri ile "Yaralısın"ın yazıldıkları dönemde belirli bir işlevi yerine getirdiği inancını belirten izleyicilere katıldı ve yazdıklarının istediği halde hemen yayınlanmamasını, geciktirilmesini kendisinin dışında kalan bir oluşum olarak açıkladı. 12 Mart sonrasındaki yazar tavrıyla şu sıralardaki yazar tavrının farklılığını savundu.

Sohbet toplantısı, izleyicilerin yazara kitaplarını imzalatmaları ile sona erdi.

karabalık masalı

ERSİN KAYA

arkadaş kitaplar

Küçük Karabalık/Samed Behrengi-Masal-Cem Yayınevi Arkadaş Kitaplar Dizisi- 78 Sayfa - 10 Lira/

Toplumsal gelişmenin engellenmek, fikir ve sanatın baskı altına alınmak istendiği dönemlerde düşüncelerin sembollerle ifadeedilmesi güç kazanır. Aziz Nesin'in çıkardığı gazetelerin ve yazdığı hikayelerin Demokrat Parti döneminde ve 12 Mart Sıkıyönetimlerinde daha bir yaygınlaşması bu oluşuma kanıt olarak gösterilebilir. Mizah, sembollerin ardında vurucu olarak birçok 'yasak' düşüncenin anlatılabileceği bir alandır. Azerbaycan Türklerinden İran'lı yazar Samed Behrengi ise masal türünü aynı amaçla kullanmış. İşçilere, köylülere, ezilenlere, "birleşin, sizi ezen, sömürenler sanıldığı kadar güçlü değildir. Bir arada mücadele ederseniz onları alt edebilirsiniz" demek ilk anda tepkileri çekebilir. Ama masal içinde, bir balığın ağzından, "Balıkçıların attığı ağı denize çekelim hep birlikte. Böylece yaşama hakkımızın elimizden alınmasını engelleyebiliriz" demek daha az tehlikelidir. Behrengi, Küçük Karabalık'ta böyle yapmış. Dostlar için canını vermekten çekinmemek gerektiğini, ölümün insanlar üzerinde bir iz bırakırsa yaşamın işe yaramış sayılabileceğini, insanoğlunun aklına koyduğu şeyi gerçekleştirmesinin çoğunlukla mümkün olduğunu, öğrenmek, dünyayı tanımak üzere uğraş vermenin doğruluğunu Karabalık masalında sembollerle ortaya koyuyor. Ne yazık ki İran'ın baskı yönetimi, Samed Behrengi'nin çocuklar için yazdığı masalına katlanamamış. Behrengi 29 yaşındayken boğdurulmuş.

Küçük Karabalık, yazar Erdal Öz'ün hazırladığı Arkadaş Kitaplar dizisinin altıncı kitabı. Bu dizi çocuklara doğru düşünmeyi, doğru sorular sormayı, kendine güvenmeyi, toplum ve doğa sevgisini aşılamak, zenginliğin yoksulluğun haksızlığın nedenleri üzerine düşündürmek amacını taşıyor. Çocuklar kadar hatta onlardan önce büyüklere de hitabeden bu diziyi okumamış olmak önemli bir eksikliktir.

Erdal Öz, şimdiye kadar gereği gibi doldurulamayan bir alanı en tutarlı biçimde dolduruyor.

başyazı

AYDINLIĞA DOĞRU HAKKINDA

Başı: 1'de

işyerlerine -şimdilik- yönetim kurulu üyelerimizin yaptığı ziyaretlerin sonuçlarına sayfalarımızda yer vereceğiz. Hem işyerinin tanınması, hem de üyelerimizin ve teknik elemanların sorunlarının daha yakından va daha ayrıntılı dile getirilmesi böylece sağlanmış olacaktır. İç sayfalarımızda, Ambarlı Santralı'na yapılan ilk gezinin izlenimlerini bulacaksınız.

Türkiye dışındaki odamız benzeri kuruluşların statüleri, çalışma biçimleri, yayınları konusunda bilgi edinmek üzere yönetim kurulumuzun başlattığı çalışmalar, ilk ürünlerini vermeye başladı. Birçok ülkeden ilk cevapları aldık. Ayrıca, ülkemiz dışında teknik elemanların sendikal hak ve ekonomik örgütlenme düzeylerini de aynı yolla öğrenmek, vermekte olduğumuz sendikal hak mücadelesine ışık tutabilir düşüncesindeyiz. Bu çalışmaların ürünlerini de gelecekte sizlere sunabileceğiz.

Elektrik mühendisliği öğrenimi yapan arkadaşlarla Aydınlığa Doğru'nun ilişkileri giderek gelişiyor. Üniversiteli arkadaşlarımızın kendi sorunları ile ilgili görüşlerini de gazetemizde yayınlamak amacındayız.

aydınlığa doğru

ENERJİ BUNALIMININ NEDENİ EMPERYALİZMİN SÖMÜRÜSÜDÜR

Başı: 1'de

ELEKTROTEKNİK SANAYİİ:

Yabancı patent ve lisans egemenliğine terkedilmiş ve çokluk montaja dayalı bu sektörde üretim, nitel ve nicel yönden çok düşük düzeyde kalmış, genellikle tüketim malı üreten bir kimlik kazanmıştır. Bağımsız ve nitelikli bir sanayileşmenin ilerletici adımı olarak, kamu kesimine, ağır ekipman üretme olanaklarının sağlanması gereklidir.

ELEKTRONİK SANAYİİ

Bütünüyle yabancı teknolojinin ürünlerini monte eden özel sektör, ülkenin kalkınması için gerekli profesyonel cihaz üretimi alanına girmemiş, bu alanda yatırım yapan kamu sektörü çeşitli yollardan kösteklenmiştir. Ülke çıkarlarına uygun bir elektronik sanayiinin kurulabilmesi, bütün aşamaların kendi olanaklarımızla ve yurt içinde gerçekleştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

TEKNİK ELEMANLAR

Teknik elemanlar üzerinde uygulanan istihdam ve ücret politikası özünde bir baskı aracı olmuş, yapay çelişkileri körükleyen yan ödeme uygulamasıyla sorun çözümsüz bırakılarak teknik elemanlar yurtdışına göçe zorlanmıştır.

HALKIMIZIN TALEPLERİ :

Halkımızın özgürce örgütlenmesini önleyen yasalar kaldırılmalıdır.

Kamu personelinin toplu sözleşme ve grev hakları verilmelidir.

Bilim özgürlüğünün sağlanabilmesi için üniversite, yüksek okul ve akademiler özerk kuruluş haline getirilmelidir.

Faşist saldırılar önlenmeli, saldırıların planlandığı kuruluşlar kapatılmalıdır.

ABD emperyalizminin baskı ve tehdit-aracı olarak kullandığı NATO ve CENTO'dan çıkılmalı, bağımsız bir dış politika ilkesi esas alınmalıdır.

enerji ajansına

Başı: 1'de

tur.

Işıl, Türkiye'de enersorununa bilimsel çözümler getirecek merkezi bir kuruluşun gerekli gördüğünü söylemiş, bu amaçla Türkiye Enerji Enstitüsünün kurulmasını öneri olarak getirmiştir.

ÖZTÜRK'ÜN KONUŞMASI

TMMOB Genel Başkanı Teoman Öztürk de söz alan konuklar arasında bulunuyordu. Öztürk, E.M.O.'nın, teknik elemanların birliğini güçlendirmek yolundaki katkılarına teşekkür ederek başladı konuşmasına. TMMOB Başkanı daha sonra Ortadoğu'nun bir silah deposu haline getirildiğine dikkati çekerek "Bu silahlar konuşmaya başladığında, Türkiye'nin savaşın içinde yer alıp almayacağı bizim için önemli olan bir husustur. ABD 'yardımı'nın kesilmesi bu bakımdan bir 'fırsat'tır." demiştir. Teoman Öztürk, hükümet sorununun askıda kalmasının egemen güçleri koruduğunu anlatmış, çalışanlar yararına tedbir almak için hükümet yoktur ama zam yapmak için hükümet vardır, demiştir. Öztürk, "Ülkemizin içte ve dışta sorunlarını çözümlemesi, bağımsızlık demokrasi mücadelesinin başarıya ulaşmasıyla mümkündür. Bizim sendikal hak için verdiğimiz mücadele de aynı doğrultudadır." diyerek sözlerini bitirmiştir.

Konuk milletvekillerinden Emin Sungur, İbrahim Akdoğan ve Süleyman Genç de genel kurulumuza katılmışlardır. Üç milletvekili de ilerici, yurtsever ve anti-emperyalist güçlerin mücadelelerini bölünmeden vermelerini savunmuşlar oda yönetimlerinin yurtsever politikalarını izlerken, siyasal kuruluşların kuyruğuna takılmaları yanlıştır, partilerden bağımsız kalarak ilkeleri savunmak doğru tavırdır, demişlerdir.

Süleyman Genç, ayrıca Türkiye'deki yoksul halkın sorunları ile öbür yoksul halkların sorunlarının temelde bir olduğuna, faşist saldırıların arkasında ABD emperyalizmi ve CIA'nın bulunduğuna dikkati çekmiş, odaların demokrasi, özgürlük, bağımsızlık mücadelesini yürütmelerinin halkımıza karşı görevleri olduğunu söylemiştir.

Enflasyon ve pahalılığın bütün dünyanın sorunu olmadığını belirten Genç, enflasyonun çökmekte olan kapitalist-emperyalist sistemin bir hastalığı olduğunu da belirtmiştir.

GENEL KURUL KARARLARI

21. Genel Kurulumuzun gündemindeki maddelerin görüşülüp karara bağlanması iki gün sürmüştür. Geçen dönem yönetim kurulunun çalışmaları üyelerimiz tarafından olumlu yanlarıyla olduğu kadar yetersiz bulunan yanlarıyla da eleştirilmiştir. Bu arada odamızın kuruluş döneminden bu yana oda ile ilişkilerini kesmeyen 40 yıllık üyelerimizin konuşmaları da genel kurulumuza renk katmıştır.

İlerici, halktan yana elektrik mühendislerinin aralarındaki görüş ayrılıklarını ikinci plana iterek, oda çalışmalarında birlikte olmaları düşüncesi genel kurulumuzun çoğunluğunca benimsenmiştir.

Genel Kurulumuz, odamızın kuruluşundan bu yana 11 lira olan üye aidatını odamızın çalışma olanaklarını geliştirme amacıyla 25 liraya çıkarmıştır. Ülkemizin sorunlarıyla ilgili görüşler de genel kurulumuzca kabul edilerek kamuoyuna açıklanmıştır.

Yeni yönetim kuruluna anti-emperyalist ve halkımızın sömürülmesine karşı olan, kendi kaynaklarımıza ve teknik gücümüze dayalı enerji politikasını benimseyen tüm elektrik mühendislerini çalışma birliğini savunan ilerici, demokrat grubun listesi 380 oyla seçilmiştir. Parlamentoda "milliyetçi cephe" adıyla birleşen partilerin görüşleriyle ortaya çıkan "tek güç" grubu 65, "demokratik sol" diye adlandırılan grup ise 160 oy almışlardır.

Yönetim Kurulu ilk toplantısında görev bölümünü şu şekilde yapmıştır:

Ahmet Varol Başkan, Aybars Ungan Başkan Yardımcısı, Abdülkadir Kahraman yazman üye, Mahmut Kurtulmaz Sayman Üye, Sebati Göken Üye, Teoman Alptürk üye, Yüksel Tarhan Üye.

sendikalaşma toplantısı yapıldı

Başı 1'de

çalışması olarak düşünülen toplantıya tüm teknik eleman örgütlerinin yönetim kurulu üyeleri, TMMOB işyeri temsilcileri ve komisyonlarda çalışan aktif üyeler çağrılıydı.

Toplantıyı MMOİKK Sekreteri Yavuz Çizmeci yönetmiş, TÜTED İst.Şubesi adına Kemal Daysal, Teknikerler Derneği adına Cihan Hamsici, Mimarlar Odası adına Yücel Gürsel, Kimya Mühendisleri Odası adına Faruk Pekin ve 11. Teknik Eleman Kurultayı düzenleme kurulu adına Osman Aybers görüşlerini açıklamışlardır.

AYDINLIĞA DOĞRU

T.M.M.O.B. ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ ADINA SAHİBİ: YÜKSEL BİRDAL/SORUMLU YAZI İŞLERİ YÖNETMENİ: ERSİN KAYA/YAZIŞMA ADRESİ: EMO İSTANBUL ŞUBESİ CUMHURİYET CAD. 283 KAT 2 HARBİYE İSTANBUL/TELEFON: 485052 / SAYISI 100 KURUŞ/YILLIK ABONESİ 10 T.L./ [illegible] /ÜYELERİNE ÜCRETSİZ GÖNDERİLİR/AYLIK,MESLEKİ YAYIN [illegible] R BASKI KARACA OFSET/ İLAN FİYATI: CM² 5 T. [illegible] TARİHİ: 3-4-197[illegible]